

ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИЗОСТАНКА ОДЛУКЕ О ОДОБРЕЊУ РАСПОЛАГАЊА ИМОВИНОМ ВЕЛИКЕ ВРЕДНОСТИ

Изостанак одлуке скупштине друштва о одобрењу извршеног располагања имовином велике вредности нема за правну последицу ништавост закљученог уговора већ конституисање права несагласних акционара да иступе из друштва уз откуп њихових акција од стране друштва.

Из образложења:

"Предмет тужбеног захтева је утврђење ништавости Уговора о солидарном јемству S-1 ../09 закљученог између тужених 16.12.2009. године. Према чињеничним тврдњама тужбе, тужиоци су акционари – сувласници и запослени код туженог „АА“ АД, у стечају. Зато имају правни интерес за утврђење ништавости спорног уговора. Разлоге за ништавост уговора заснивају на повреди одредаба Закона о привредним друштвима о располагању имовином велике вредности и сукобу интереса. Разлоге за ништавост уговора заснивају и на повреди основних начела облигационог права. Сматрају да је уговор ништав и због непостојања каузе.

Према утврђеном чињеничном стању "ББ" доо је куповином акција "АА" АД постао његов већински власник. "ББ" ДОО је са туженим првог реда "ВВ bank" АД закључио Уговор о издавању банкарске гаранције и Уговор о дугорочном инвестиционом кредиту 5.1.2006. године. Између истих уговорних страна је 16.12.2009. године закључен Уговор о репрограму дугорочног кредита Л ../09 на износ од 3.233.494,35 евра у динарској противвредности. Ради обезбеђења враћања кредита, између тужених "ВВ bank" АД, "ББ" ДОО и АД "АА" закључен је спорни Уговор о солидарном јемству 16.12.2009. године. Овим уговором АД "АА" се обавезао према банци да благовремено и у потпуности измири све обавезе "ББ" доо из Уговора о репрограму дугорочног кредита Л ../09, који је закључен између "ВВ bank" АД и "ББ" ДОО на износ од 3.223.494,35 евра увећаног за припадајућу камату и друге трошкове. По Уговору о солидарном јемству, између банке као меничног повериоца и АД "АА" као меничног дужника закључен је Споразум о испуњавању бланко потписаних меница. Споразумом је "ВВ bank" овлашћена да испуни менице дате по основу уговора, на име доспелог и неплаћеног дуга. Због неиспуњења обавеза по наведеним уговорима Банка је кредит прогласила доспелим. На основу датих меница као веродостојних исправа поднела је предлог за извршење против "АА" АД ... као извршног дужника. По предлогу је донето решење о извршењу Ив ../10 од 21.9.2010. године. Решењем РГЗ Служба за катастар непокретности од 12.1.2012. године извршен је упис забележбе тог решења.

По приговору извршног дужника "АА" АД овде туженог трећег реда, решење о извршењу стављено је ван снаге и предмет уступљен парничном одељењу. У парничном поступку донета је пресуда П 2971/11 од 09.06.2011. године којом је одржано на снази решење о извршењу којим је обавезан "АА" АД да "ВВ bank" исплати износ од 3.360.609,51 евра са затезном каматом од 13.9.2010. године. Над "АА" АД отворен је стечајни поступак решењем Ст 275/12 од 22.5.2012. године. Због тога је другостепеним решењем Пж 9092/11 од 30.5.2012. године прекинут парнични поступак. "ВВ bank" АД је у стечајном поступку над "АА" АД као разлучни поверилац поднела пријаву потраживања на износ од 469.211.309,95 динара. Закључком Ст ../12 од 7.12.2012. године потраживање јој је оспорено. Из разлога што се њено потраживање као разлучног повериоца заснивало

на извршној исправи, решењу Ив ../10, стечајни управник "АА" АД у стечају је поднео тужбу 31.12.2012. године у парници П 9087/12, ради доказивања да наведено потраживање не постоји. И ова парница је у прекиду.

Решењем Привредног суда у Београду Ст 1130/12 од 7.6.2012. године отворен је поступак стечаја над туженим другог реда "ББ" ДОО. Тужени трећег реда "АА", АД у стечају је у том поступку пријавио потраживање у износу од 382.470.427,31 динара, које му је оспорено закључком Ст 1130/12 од 11.12.2012. године. Зато је покренуо парницу ради утврђења основаности потраживања у предмету П 9086/12. Поступак у тој парници је прекиду. Истим закључком у стечају је утврђено разлучно право "ВВ bank" АД за износ главног дуга од 373.920.509,30 динара и камату од 104.577.814,30 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да спорни Уговор о солидарном јемству није ништав. Из одредбе члана 443. тада важећег Закона о привредним друштвима не произлази да непоштовање процедуре при доношењу одлука о располагању имовином велике вредности за последицу има ништавост правног посла закљученог мимо те процедуре. Уговор није ништав ни према одредбама чл. 31-35. Закона о привредним друштвима. Тужени првог реда не спада у лица из члана 31. Закона. Ради се о правном послу закљученом између привредног друштва и трећег лица у чије редовно пословање спадају послови одобравања кредита и обезбеђења. Спорни уговор није противан принудним прописима, јавном поретку и правилима морала. Исти има одређену и допуштену каузу. Из тих разлога је одбијен тужбени захтев.

Према оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили тужбени захтев за утврђење ништавости Уговора о солидарном јемству закљученог између тужених, као неоснован.

Ништав уговор је уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује шта друго. Уговор је ништав и ако не постоји основ или је он недопуштен.

У конкретном случају тужени трећег реда „АА“ АД, у стечају се спорним уговором обавезао да као солидарни јемац јемчи туженом првог реда "ВВ bank" целокупном својом имовином за обавезе туженог другог реда "ББ" ДОО, из уговора о кредиту, односно репрограму. Уговором се обавезао и да ће у својству солидарног дужника и јемца платца на први позив првотужене банке у потпуности измирити све доспеле обавезе дужника из основног посла. У име туженог „АА“ АД уговор је потписао тадашњи директор ГГ. Нису достављени докази о томе да је у моменту закључења уговора у Агенцији за привредне регистре било уписано његово ограничење у заступању.

Одлуку о закључењу правног посла стицања и располагања имовином велике вредности доноси Скупштина друштва у складу са одредбом члана 443. став 4. Закона о привредним друштвима ("Службени гласник РС" 125/04), који је био у примени у спорном периоду. Међутим и да се ради о располагању имовином велике вредности из члана 442. став 2. Закона, изостанак одлуке Скупштине о одобрењу таквог располагања не би имало за последицу ништавост спорног уговора о јемству, већ успостављање права несагласних акционара да изразе своје неслагање, иступе из друштва и траже откуп њихових акција од стране друштва. Да изостанак одлуке Скупштине друштва не води ништавост уговора указује и одредба члана 103. став 2. Закона о облигационим односима. По наведеној законској одредби уговор остаје на снази ако је само једна страна повредила одређено правило поступања. Ни касније донети Закон о привредним друштвима не прописује као последицу ништавост правних послова или радњи располагања имовином велике

вредности без одлуке Скупштине друштва. Законодавац је изменама увео могућност поништаја правног посла односно радње стицања и располагања имовином велике вредности ако је било пропуста у процедури, али право на тужбу не даје трећим лицима. То произлази из одредби члана 472. Закона о привредним друштвима ("Службени гласник РС" 36/11, 99/11, 83/14... 5/15)".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 84/2018 од 29.6.2018. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 12.2.2019. године)